

Dr. Kiss Nikolett^{*}:

Új köntöst kapnak a fogyasztói hitelezési szabályok

Az újfajta fogyasztói hiteltermékek megjelenése és a digitalizáció fejlődése nyomán új európai uniós irányelvet fogadtak el a fogyasztói hitelezéssel kapcsolatos harmonizált szabályok erősítéséért. Az irányelv és a rendelkezéseit átültető tagállami szabályozások 2026. november 20-tól lépnek hatályba, új megközelítést alkalmazva pl. a kis összegű, kamatmentes hitelek, a halasztott fizetési lehetőségek kezelése, a szerződéskötést megelőző fogyasztói tájékoztatás és a túlzott eladósodottság elleni fellépés kapcsán.

A fogyasztók érdekeinek magas szintű, egyenlő feltételek alapján történő védelmének erősítésére, a digitalizációs fejlődésre és a fogyasztási szokások megváltozására, valamint ezek alapján az új fogyasztói hiteltermékek és szolgáltatók megjelenésére tekintettel az uniós jogalkotó felülvizsgálta [a fogyasztói hitel irányelv](#) (CCD) rendelkezéseit. Ennek eredményképp 2023. november 19-én hatályba lépett [az új fogyasztói hitel irányelv](#) (CCD2).

Magyarországon az irányelvi megfelelést a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló törvény és a kapcsolódó rendeleti szabályozás 2026. november 20-i hatállyal történő módosítása biztosítja. Kiszélesedik a fogyasztói hitel fogalma, változnak a hirdetési és szerződéskötést megelőző tájékoztatási szabályok, bővülnek a hiteltermékek értékesítésének szabályai és egyes egyéb fogyasztói tájékoztatási kötelezettségek, bevezetik az adósságkezelési szolgáltatást, illetve a halasztott fizetési lehetőséget biztosító vállalkozások regisztrációs kötelezettségét.

Miért jó ez a fogyasztóknak?

1. Bővítik a fogyasztóknak nyújtott hitel fogalmát, ami erősíti a pénzügyi fogyasztóvédelmet

Az új típusú – jellemzően online térben elérhető – fogyasztói hiteltermékek megjelenése miatt, a kapcsolódó fogyasztói kockázatok (pl. a késedelem esetén fizetendő magasabb összegű díjak, a túlzott eladósodás) kezelése érdekében a törvény hatályát kiterjesztik a kamat- és egyéb ellenszolgáltatás mentes hitelekre. E típusba sorolhatók a „*vásárolj most, fizess később*” rendszerek (BNPL), melyek kizárólagos hitelcélja termékek/szolgáltatások megvásárlása, és amelyek olyan új digitális pénzügyi eszközök, melyek – gyakran kamat- és bármely egyéb díj fizetési kötelezettség nélkül – lehetővé teszik a fogyasztók számára a vásárlást és a megvásárolt tételek időben elnyújtott kifizetését.

A hitelszerződés fogalmától elkülönítetten bevezetik a halasztott fizetésről szóló szerződés fogalmát is. Ebbe a fogyasztóval áruszállítási/szolgáltatási jogviszonyban álló vállalkozás által adott halasztott fizetésről szóló megállapodások tartoznak (kivéve a pénzügyi intézmény által kötött ilyen ügyletek). A törvényben újonnan rögzített fogalomba erre tekintettel a hitelszerződések mellett a halasztott fizetésről szóló szerződések is beletartoznak. Így a törvény fogyasztókat védő rendelkezései ez utóbbiakra is vonatkozhatnak az egyes törvényi feltételek teljesülése esetén.

A pénzügyi intézménynek nem minősülő termékértékesítő/szolgáltató által biztosított halasztott fizetési konstrukciók esetén a tevékenység folytatásának feltételeként a Magyar Nemzeti Bank (MNB), illetve – az elektronikus hírközlési szolgáltatók esetében – a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság általi nyilvántartásba vételi kötelezettséget írnak elő. Ez alól – az arányosság és

szükségszerűség alapján – mentesítik azon mikro-, kis- vagy középvállalkozásokat, amelyek kiegészítő jelleggel járnak el hitelezőként, a hitelt kamatmentesen nyújtják és a késedelmi kamat nem haladja meg a jegybanki alapkamatot.

2. A hirdetési szabályok szigorításával a felelős hitelfelvételt, a hitelezői ajánlatok összehasonlítását támogató, átlátható fogyasztói tájékozódást segítik elő

A fogyasztói hitelekkel kapcsolatos hirdetésekben megjelenő információknak igazodniuk kell a használt adathordozó technikai lehetőségeihez, pl. a mobiltelefonok kijelzőinek műszaki korlátaikhoz. Főszabály szerint minden lényeges – törvényben előírt – információt egyszerre láthatóvá kell tenni, még akkor is, ha azok a mobiltelefon képernyőjén jelennek meg. Ha a használt adathordozó technikai korlátai nem teszik lehetővé valamennyi – jogszabály szerint kötelező – információ vizuális megjelenítését, csökkenthető a közzétett információk mennyisége, vagy kattintással, görgetéssel, lapozással történő elérésének biztosítása.

A fenntartható hitelezés előmozdításáért, a visszaélészerű értékesítések csökkentéséért a hirdetések szövegének mindenkor egyértelműen, feltűnően fel kell hívni a figyelmet, hogy a hitelfelvétel nem ingyenes. A kiszolgáltatott, sérülékeny fogyasztók erőteljesebb védelme érdekében tilos az olyan hirdetések közzététele, melyek azzal ösztönöznek hitelfelvételre, hogy a hitel javítja a pénzügyi helyzetet, növeli a forrásokat, emeli az életszínvonalat. Nem szabad azt sem állítani, hogy a fennálló hitelek vagy a hitelreferencia-szolgáltatás igénybevétele kis mértékben, illetve egyáltalán nem befolyásolják a hitelkérelem elbírálását, illetve, hogy a hitel felvétele bizonyos árkedvezmény biztosításának feltétele.

3. A szerződéskötést megelőző tájékoztatási elemek módosítása támogatja a hitelajánlatok összehasonlíthatóságát, a tudatos fogyasztói döntéshozatalt, és közvetett módon a pénzügyi tudatosságot

A szerződéskötést megelőző tájékoztatásnak fontos szerepe van a tudatos fogyasztói döntéseknél, és a fogyasztók pénzügyi szolgáltatások jellemzőivel kapcsolatos ismereteinek bővítésében. Erre is figyelemmel e tájékoztatást két lépcsőben köteles nyújtani a hitelező. Az első a hitel alapvető jellemzőit (pl. cél, futamidő, kamatozás, költségek, előtörlesztés, elállási jog, nemteljesítés következményei) tartalmazó általános ismertető, a második lépcső a fogyasztó igényei alapján összeállított részletes tájékoztatás.

Az általános tájékoztatást a két részből (kulcsfontosságú információk és kiegészítő tájékoztatás) álló formanyomtatvány felhasználásával szükséges nyújtani. Az űrlap első oldalán a hitel legfőbb elemeit kell feltűnő módon feltüntetni, lehetővé téve, hogy a fogyasztók valamennyi lényeges információt egyszerre lássák, akár egy mobiltelefon kijelzőjén is. E lehetőség hiányában legfeljebb két oldalon kell az információkat elhelyezni, a formanyomtatvány szerinti bontásban. Az információk különböző csatornákon történő megjelenítése során biztosítani kell az egyenlő alapú, akadálymentességi előírásokkal összhangban álló hozzáférhetőséget.

Azért, hogy a fogyasztók valamennyi lényeges információ ismeretében hozhassák meg döntéseiket, a szerződéskötés előtt megfelelő időben (és nem azzal egyidejűleg) szükséges megkapniuk az előzetes tájékoztatást. Ezt támogatja, hogy ha a tájékoztatásra a szerződéskötést megelőző egy napon belül kerül sor, akkor a szerződéskötést követő 1-7 napon belül emlékeztetőt kell küldeni a

fogyasztónak az elállás lehetőségéről. Emellett, ha elmarad az elállási jogról való tájékoztatás, annak szigorú jogkövetkezménye van: az elállásra nyitva álló idő nem jár le a szerződés megkötését követő 12 hónap plusz 14 nap elteltéig.

4. Az értékesítési szabályok módosítása védelmet ad a visszaélészerű szolgáltatás ellen

A jogszabály megtiltja a fogyasztó előzetes hozzájárulása és kérelme nélküli hitelnyújtást, pl. a nem kért hitelkártyákat, új folyószámlahitel/hiteltúllépés egyoldalú bevezetését, a folyószámlahitelre, hiteltúllépésre, hitelkártyás fizetésre vonatkozó összeghatár egyoldalú megemelését.

A fogyasztói érdekeknek nem megfelelő szerződéskötésre ösztönző gyakorlatok megakadályozására az árukapcsolás és csomagban történő értékesítés szabályait kiterjesztik valamennyi fogyasztói hitelre. Hitelfedezeti biztosítási szerződés megkötését csak az arányosság elvének figyelembevételével írhatja elő a hitelező. Főszabály szerint emellett a biztosítási ajánlatok összehasonlítása érdekében a biztosítás megkötése előtt legalább 3 nap gondolkodási időt kell adni a fogyasztónak anélkül, hogy az ajánlatot megváltoztatnák.

A hitelszerződéseket, a kapcsolódó szolgáltatásokat világos, átlátható módon kell bemutatni, vagyis nem szabad vélelmezni előzetesen a fogyasztó egyetértését azok igénybevételét illetően. Biztosítani kell, hogy a fogyasztó jóváhagyó szándékát egyértelműen, félreérthetetlenül kinyilváníthassa, önkéntesen, konkrétan, megfelelő tájékoztatás alapján és egyértelműen. A fogyasztó hallgatása, a cselekvés hiánya vagy valamely alapértelmezett opció – mint pl. az előre kipipált jelölőnégyzetek – nem tekinthetőek egyetértésnek.

5. Egyértelműsítik az előtörlesztéssel kapcsolatos szabályokat

Pontosítják az előtörlesztés esetén irányadó, a hitel teljes díjának csökkentésére vonatkozó fogyasztói jogosultságokat. Így a hitel teljes díjának csökkentése arányos kell legyen a szerződés fennmaradó időtartamával, és magában kell foglalnia a szerződés időtartamától független díjakat, költségeket is (ideértve a hitel folyósításakor felmerülő, teljes mértékben kifizetett terheket is). Jelzáloghitelek esetében ugyanakkor csak a hitelszerződés hátralévő idejére vonatkozó, futamidőtől függő kamattal és díjjal kell csökkenteni a hitel teljes díját.

Ötszázezer forintra emelik továbbá a 12 hónap alatt egy alkalommal a fogyasztó által díjmentesen teljesíthető előtörlesztés összeghatárát is.

6. Elősegítik a felelős hitelfelvételt a hitelképesség értékelése és a pénzügyi nehézségek esetén irányadó szabályok kiegészítésével. Támogatják a túlzott eladósodottság megelőzését, mérséklését

Megerősítik a hitelképesség vizsgálatához kapcsolódó fogyasztói jogosultságokat. Amennyiben a hitelképességi vizsgálat automatizált (pl. mesterséges intelligencia alapú) adatkezeléssel történt, a fogyasztó a hitelező részéről annak kapcsán emberi beavatkozást, azaz egyértelmű és érthető magyarázatot kérhet, a hitelkérelem elutasítása esetén pedig a hitelképességi vizsgálat és döntés felülvizsgálatát igényelheti.

A pénzügyi nehézségekkel küzdő fogyasztók korai felismerése, támogatása, a súlyos következményekkel járó végrehajtási eljárások elkerülése érdekében a hitelezőknek megfelelő szabályzatokkal, eljárásokkal kell rendelkezniük az érintettek azonosítása és az átstrukturálási

lehetőségek kapcsán. Utóbbiak magukban foglalják az eredeti hitelszerződés egyes feltételeinek módosítását és annak teljes vagy részleges refinanszírozását. A hitelezőknek a pénzügyi nehézségekkel küzdő fogyasztókat a Családi Csődvédelmi Szolgálat által működtetett adósságkezelési tanácsadási szolgáltatóhoz szükséges irányítaniuk.

Folyószámla-hitelkeretek és hiteltúllépések esetén továbbá 12 havi díjmentes fizetési lehetőséget szükséges biztosítaniuk a hitelezőknek a végrehajtási eljárások megindításának elkerülése érdekében.

A jövőben is felülvizsgálhatják a fogyasztói hitelszabályokat

Az Európai Bizottságnak először 2029. november 20-ig, majd négyévente szükséges elvégeznie az irányelv, valamint az annak alapján kiszabott szankciók hatásainak értékelését. Ennek során elemeznie kell az új pénzügyi szolgáltatási formákat, a bekövetkezett digitális fejlődést, és a határon átnyúló hitelnújtás nagyságrendjét, irányait. Az irányelv alapján a jövőben várhatóan a nem lakhatási célú ingatlannal fedezett hitelmegállapodások, a zöld átállást támogató fogyasztói hitelek, a közösségi finanszírozási hitelszolgáltatón keresztül hitelt felvenni vagy befektetni kívánó fogyasztói piac, továbbá a digitalizáció határokon átnyúló fejlődésére tekintettel újonnan piacra kerülő termékek és szolgáltatók kerülhetnek az uniós, ezáltal a hazai jogalkotás látóterébe.

** A szerző a Magyar Nemzeti Bank fogyasztóvédelmi felügyeleti tanácsadója*

„Szerkesztett formában megjelent 2026. május 4-én a Portfólió.hu oldalon.”